

Lomviebestanden har hårdt brug for hjælp

Grønlands Naturinstitut lægger op til en totalfredning af lomvier eller en forkortelse af jagten til en måneds varighed. På trods af et væsentligt formindsket jagttryk og gode ynglebetingelser styrer flere af Grønlands lomviekolonier mod et sammenbrud. Det er der flere årsager til, men hovedårsagerne er sandsynligvis manglende overholdelse af gældende fredningsbestemmelser og ændringer i det nordatlantiske strømmønster.

Det står særlig kritisk til i Disko Bugt, det sydlige Upernavik, Sydgrønland samt Ittoqqortoormiit, hvor lomviebestandene er gået tilbage med 33-71 % på blot 6-13 år. Fire lomviekolonier er i samme periode helt forsvundet fra Upernavik-området, og Innaq-kolonien i Disko Bugt er den eneste tilbageværende koloni på strækningen mellem Maniitsoq og Upernavik. Innaq-kolonien er gået tilbage med 30-40 % siden 2006 og kan nu kun klare en årlig høst på ca. 10 fugle.

Lomviens nedtur

Den danske biolog Christian Vibe beskrev i 1938 nordgrønlandske fuglefjelde med flere millioner fugle og fortalte om en befolkning, der stort set ikke påvirkede fuglekolonierne. Siden er den mest markante fugl på fuglefjeldene, polarlomvien, blevet et af de hyppigste fangstobjekter i Grønland, og bestanden er mindst halveret. Det samlede antal af lomvier i Grønland var i 2011 faldet til ca. 450.000 individer (optalt over en seksårig periode – 2006-2011). Landets største og mest stabile koloni findes dog stadig, hvor Vibe fandt dem: i det nordlige Upernavik og Qaanaaq.

I midten af 1990'erne blev der årligt rapporteret omkring 200.000 nedlagte polarlomvier i Grønland (hovedparten syd for Disko i vinterhalvåret); et tal, der måske kun reflekterer halvdelen af den reelle fangst. I årene mellem 2003 og 2008 – efter en forkortelse af jagtperioden – blev der årligt nedlagt 64.000-98.000 polarlomvier. Man lukkede for forårsfangsten i det meste af landet efter 2001, da denne fangst i høj grad går ud over de lokale ynglefugle og dermed er langt mindre bæredygtig end efterårs- og vinterfangsten, som i højere grad involverer ungfugle og fugle fra udenlandske ynglebestande.

Foto: GN

Fuglebekendtgørelsen skulle have sikret lomvierne fred

I mere end et årti har det i Sydvest- og Nordvestgrønland kun været tilladt af fange polarlomvier i efterårs- og vintermånederne. Kun i Ittoqqortoormiit og Qaanaaq er forårsjagt tilladt i ca. tre måneder. Desuden er det forbudt at skyde eller støje unødvendigt inden for én kilometers afstand fra lomviernes ynglekolonier.

Ifølge fuglebekendtgørelsen er lomvierne altså sikret fred til at parre sig, ruge og passe og opfostre unger. Også ynglebetingelserne ser ud til at være gode. Fuglene har umiddelbart let ved at finde føde, og redeun-

gerne vokser som de skal. Meget tyder imidlertid på, at lomvierne ikke får den fred, de har brug for. Der foregår nogle steder omfattende ulovlig jagt og ægsamling i kolonierne – dvs. nogle af de lokale ynglefugle bliver fjernet, og de tilbageværende bliver forstyrret i arbejdet med at få næste generation på vingerne. Begge dele er kritiske for den enkelte koloni.

Beviserne på lovovertrædelserne er ubestridelige og spænder fra førstehåndsobservationer til fotos af aktiviteterne fra automatiske kameraer, som egentlig var sat op for at studere bl.a. lomviernes ynglesucces. Det er altså uden for enhver tvivl, at kolonierne forstyrres, og at der fjernes ynglefugle. Forskerne anser disse forhold for de primære årsager til tilbagegangen i nogle yngleområder (ikke alle er undersøgt): Selv en beskeden jagt i forårsmånederne og yngleperioden især kan fastholde en koloni i en negativ udvikling.

Foto: Carsten Egevang

Ingen hjælp fra klimaudviklingen

Efterårs- og vinterfangsten i Sydvestgrønland omfatter en høj andel af ungfugle og bestande fra flere lande: Island, Norge (Svalbard), Rusland, Canada og Grønland. Grønlands Naturinstitut har hidtil vurderet, at denne fangst var bæredygtig, men helt nye norske undersøgelser sår nu tvivl om antagelsen.

Ynglebestanden på Svalbard er gået betydeligt tilbage gennem det seneste årti. Situationen har medvirket til, at polarlomvien blev rødlistet som sårbar i Norge i 2010. Tilbagegangen skyldes sandsynligvis klimatiske ændringer, der har udspring i den såkaldte "subpolare strømhvirvel" ("subpolar gyre") i den nordlige del af Atlanterhavet. Dette område driver cirkulationen af koldt vand i Nordatlanten, men har siden midten af 1990'erne været svækket. Det har medført stigende havtemperatur og ændringer i havets saltholdighed i området syd og vest for Island samt syd for Grønland.

De fysiske forandringer har medført et ændret og sandsynligvis utilstrækkeligt fødegrundlag i fuglenes overvintringsområde – som i dette tilfælde helt eller delvist omfatter Sydvestgrønland. Svalbards lomviekolonier er efter alt at dømme allerede stærkt påvirket af ændringerne. Det samme kan gælde de grønlandske kolonier, som yngler eller overvintrer i området.

Ændringer i isforholdene kan også true lomvien

Klimaændringer på en større skala kan på længere sigt også have en dybtgående indflydelse på polarlomvien. Isens tilstedeværelse og det marine økosystem, som knytter sig til iskanten og isens opbrud om foråret, forklarer sandsynligvis, hvorfor de største lomviekolonier findes i Nordvestgrønland og ikke længere sydpå. En mindre isudbredelse og en større uforudsigelighed i isens opbrud om foråret kan derfor udgøre en fremtidig trussel for lomviebestanden i Nordvestgrønland.

Vi kan bevare lomvien til de kommende generationer

Flere faktorer trækker i samme negative retning for Grønlands lomviekolonier. Klimaændringer kan man ikke umiddelbart gøre noget ved, men de menneskelige påvirkninger af bestandene kan ændres fra den ene dag til den anden, hvis man ønsker det. Da Grønlands Naturinstitut netop vurderer ulovlig fangst som

en yderst kritisk faktor for nogle af de grønlandske lomviekolonier, ér det muligt for Grønland at vende udviklingen ved egen hjælp.

En midlertidig totalfredning af lomvien vil sikre størst mulig gavnlig effekt på både grønlandske og udenlandske bestande og vil være i tråd med forsigtighedsprincippet. En anden mulighed, som dog vil have mindre effekt, er at begrænse jagten til en måned om efteråret i hele Grønland med undtagelse af Qaanaaq, som endnu ikke synes så hårdt ramt. Den tidlige efterårsfangst er mindre belastende for ynglebestanden, fordi der jages flere ungfugle; nogle af dem vil alligevel dø af naturlige årsager hen over vinteren.

... men det kommer til at tage tid

Uanset hvilken løsning Grønland vælger, vil det tage tid at vende udviklingen for de grønlandske lomviekolonier. Polarlomvien bliver først yngledygtig som femårig, og et ynglepar opfostrer højst én unge om året. Til gengæld lever lomvier i mange år og kan nå at få mange unger på vingerne, hvis de får lov til det. Der er altså håb om, at de kommende generationer også kan nyde både synet og smagen af lomvie, men nu og her kræver det en væsentlig tilbageholdenhed med udnyttelsen.